

Stina Jacksons debutkrim, «Sølvveien», er en av de beste krimromanene vår anmelder har lest i år.

Stort bedre blir det ikke

KRIM: Dette er bra. En uhyggelig, nifs og velskrevet krim uten blodige detaljer.

Tarald Aano
tarald.aano@aftenbladet.no

Stina Jackson: *Sølvveien*. Oversatt av Inge Ulrik Gundersen. 319 sider. Gyldendal.

Helt i starten av denne boken, på andre siden, leser vi noen enkle linjer som gir hele fortellingen retning og nerve. Hør bare:

Lelle kunne se henne i passasjeretset hver gang han tente en nysigarett. (...) Hun var vakker, og det syntes han ikke bare fordi hun var datteren hans. Folk hadde alltid snudd seg etter Lina (...). Men nå var det ingen som så etter henne lenger. Ingen hadde sett henne på tre år, i hvert fall ingen som ville gi seg til kjenne.

Sånn, i ekstremt effektive setninger, introduseres gåten. Og slik, i en tydelig beskrevet situasjon, møter vi hovedpersonen: Han som nekter å gi opp, han som bruker hver eneste lys sommernatt nord i Sverige langs hovedveier og sideveier, i håp om å finne henne, datteren, livets mening, hans eneste lys. På få linjer er altså den sentrale gåten og de viktige folkene introdusert - ekstremt godt gjort!

Ekteskapet er gått dukken, selvsagt, vennene er lei, men han kjører, mil etter mil, time etter time, natt etter natt, til folk han mistenker, til mennesker han ikke visste fantes der ute i ingenmansland før han plutselig finner dem og boligene deres rundt neste sving, til politiet som etterforsker alle - også faren, den monomane mannen som ikke vil forsone seg med det alle andre har akseptert for lengst, at Lina er død.

Stina Jacksons «Sølvveien» ble kåret til forårets beste krim i Sverige, og det er lett å forstå. Dette er nemlig en drivende godt fortalt historie, helt fra første setning en spennende fortelling om desperasjon og vilje, fortvilelse og håp.

Forfatteren klarer dessuten i sin debutroman å mane fram en virkelig nifs story uten å ty til lettvinde, groteske detaljer: I stedet for å dvele ved brutaliteten kryper hun inn i hodet på faren som leter - og gir oss et stadig større persongalleri som aldri gjør oss trygge: Er idealistene egentlig splitter pine sprø? Er alkoholikere datter neste offer? Er rikmannssønnen en voldelig sadist? Er krigsveteranen helt uten kontroll? Og hvem er egentlig mannen vi følger tett, han som både billedlig og bokstavelig kjører stadig lenger bort fra det livet han en gang hadde?

Spørsmålene er mange, og de blir flere og flere, de trenger seg på, de er ubehagelige, og der er nesten slik at jeg ikke ønsker det skal ta slutt - i frykt for hva svaret blir.

Med andre ord: Dette er uvanlig bra, en av årets aller beste krimromaner.

Googler vi bort velferdsstaten?

SAKPROSA: Endelig en politiker som går løs på viktigere penger enn bompengene, og forstår at de viktigste flyktningene er skatteflyktningene.

Sven Egil Omdal
somal@gmail.com

Marianne Marthinsen
Maria S. Wahlberg
Rødt lys
Det store skatteranet
og hvordan vi kan stoppe det. 219
sider. Cappelen Damm.

Marianne Marthinsen og Maria S. Wahlberg: *Rødt lys. Det store skatteranet – og hvordan vi kan stoppe det.* 219 sider. Cappelen Damm.

Dessverre har både politikere og medier stort ansvar for den utbredte oppfatning at noen afrikanere i en gummibåt og noen bomber rundt de største byene er de største truslene mot velferdsstaten og hverdagsøkonomien. Derfor er det befriende å lese en bok skrevet av en sentral Ap-politiker og en LO-rådgiver som har forstått at de virkelig dyre flyktningene er skatteflyktningene, og at den norske levemåten trues mer av digitalisering enn av islamisering.

Etter valgnederlaget i 2017 ble Marianne Marthinsen fjernet som leder av Arbeiderpartiets fraksjon i finanskomiteen på Stortinget, til fordel for Trond Giske. Med for-

behold om at vi ikke fikk vite hele sannheten om rokeringen, virket den underlig den gang, og bortimot ubegripelig etter å ha lest hennes forslag til politikk for å begrense den nye globale monopolkapitalismen og den enorme skatteflukten. Vi har ikke for mange politikere som forsøker å utvide og utvikle den offentlige debatt gjennom grundige sakprosabøker.

Bygger bro

Sammen med Maria Schumacher Walberg, som er spesialrådgiver i LO, har Marianne Marthinsen skrevet en bok som ikke bringer så mye ny kunnskap, men som har sin styrke i at den bygger bro mellom forskernes funn og politikernes ansvar for å handle.

De to forfatterne bruker 50 sider på et konsentrat av funnene til forskere som den franske økonomien Gabriel Zucman og Norges første professor i skatteøkonomi, Annette Alstadsæter:

- Zucman har beregnet at 8 prosent av verdens formuer, eller rundt 60 000 milliarder kroner ligger skjult i skatteparadiser.
- Nærmere 40 prosent av det samlede overskuddet til flernasjonale selskap, inkludert giganter som Google, Amazon og Facebook, flyttes til land med ingen eller svært lav bedriftsskatt.
- Fra Norge blir sannsynligvis

Den norske levemåten trues mer av digitalisering enn av islamisering.

mer enn 40 milliarder kroner overført til skatteparadis i og utenfor EU hvert år.

- Skatten fra disse inntektene tilsvare alle inntektene fra bompengene.

Dette er en bok både Frp og FNB bør lese.

Urettferdig

Konsekvensen av skatteflukten er ikke bare at finansieringsgrunnlaget for velferdsstaten forvitrer, men også at konkurransen blir urettferdig. Stormberg omsetter for bare halvparten av Nike i Norge, men betaler dobbelt så mye i skatt. Googles norske direktør betaler mer i skatt enn selskapet han leder, samtidig som Google river i stykker inntektsgrunnlaget for norske medier.

Første del av boken er skjemet av for mange tekniske begrep og en skog av forkortelser som gjør teksten tyngre enn den hadde trengt å være. Det er synd, for når forfatterne kommer til forslagene til politiske mottrekk, som utgjør broparten, flyter språket lettere.

Heller ikke forslagene til politikk er nye, men her er de samlet og presentert på en måte som bør stimulere til en omfattende debatt om hvordan vi best kan utvikle et skattesystem tilpasset et samfunn hvor stadig mer av økonomien dreier seg om internasjonal forflytning av immaterielle varer. Denne utviklingen er eksplosiv - det er bare 12 år siden vi fikk den første smarttelefonen - mens politikken, og ikke minst den internasjonale samordningen av den, går langsomt. Marthinsen og Wahlberg har levert et godt bidrag til alle som vil presse politikere til å få opp farten.

Marianne Marthinsen og Maria S. Wahlberg har skrevet en god bok om de viktigste flyktningene, skatteflyktningene.

ANNA-JULIANA GRANBERG, BLUNDERBUSS